

DE ECHO VAN DE SCHULD

Charlotte Link

DE ECHO
VAN DE SCHULD

the house of books

V&D

Dit is een speciale uitgave in opdracht van V&D

Oorspronkelijke titel

Das Echo der Schuld

Uitgave

Blanvalet Verlag, München

Copyright © 2006 by Blanvalet Verlag,

in der Verlagsgruppe Random House GmbH, München

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2008 by The House of Books,

Vianen/Antwerpen

Vertaling

Yvonne Kloosterman

Omslagontwerp en beeld

marliesvisser.nl

Foto auteur

© Robert Brembeck

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 443 3166 0

D/2008/8899/102

NUR 332

Proloog

April 1995

In zijn dromen zag hij de kleine jongen voor zich. De fonkelende ogen. De stralende lach. Het spleetje tussen zijn tanden. De zomersproeten die 's winters verbleekten en bij de eerste stralen van de lentezon weer opbloeiden. Het dikke, donkere haar, dat zo eigenzinnig alle kanten op stond.

Hij kon zelfs zijn stem horen. Heel helder, heel melodieus. Een zachte, vrolijke kinderstem.

Hij kon hem ruiken. Het was een heel bijzondere geur, die alleen bij deze jongen hoorde. Het was hem nooit gelukt die geur precies te omschrijven, omdat hij zo uniek was. Een vleugje zout misschien, dat af en toe door de zeewind tot ver in het binnenland werd meegevoerd en dat alleen nog maar zwak en vaag waarneembaar was. En van de sterke geur die de zonnestralen aan de boomschors ontlokten. En van de grassen die 's zomers aan de kant van de weg groeiden.

Soms had hij zijn neus in het haar van de jongen gestoken om die geur diep in te ademen.

Nu, in zijn dromen, deed hij dat wéér. Zijn liefde voor het kind deed bijna pijn.

Dan begon het beeld van de stralende jongen te vervagen en maakte plaats voor andere beelden.

Het grijze asfalt van een straat. Een levenloos lichaam. Een

krijtwit gezicht. Zon aan de blauwe hemel, bloeiende narcissen, voorjaar.

Hij ging met een ruk rechtop zitten in bed, ineens klaarwakker, nat van het zweet. Zijn hart bonsde luid en snel. Het verbaasde hem dat de vrouw die naast hem lag te slapen er niet van wakker werd. Zo ging het sinds het ongeluk elke nacht: hij begreep niet dat zij kon slapen, terwijl hij gekweld werd door de beelden die hem uit zijn dromen deden opschrikken. Steeds weer diezelfde beelden van de straat, het lichaam, de blauwe hemel, de narcissen. Op de een of andere manier maakte het feit dat het lente was alles nog erger. Hij koesterde de irrationele gedachte dat hij de beelden beter zou kunnen verdragen als ze vergezeld gingen van vieze sneeuwrestjes op de stoep. Maar dat was waarschijnlijk niet waar. Hij zou ze hoe dan ook niet kunnen verdragen.

Hij stond zachtjes op, liep op zijn tenen naar de kast en haalde er een schoon T-shirt uit. Het doorweekte T-shirt dat hij droeg trok hij over zijn hoofd en liet het op de grond vallen. Hij moest elke nacht van T-shirt wisselen. Zelfs dáár merkte ze niets van.

Er zaten geen luiken voor het slaapkamerraam en bij het licht van de maan kon hij haar goed zien. Haar smalle, intelligente gezicht, de lange, blonde haren, die over het kussen uitwaaierden. Ze haalde rustig en regelmatig adem. Vol liefde sloeg hij haar gade, maar vrijwel onmiddellijk speelde de vraag door zijn hoofd die hem elke slapeloze nacht bezighield: hield hij zoveel van de jongen omdat hij haar liefde niet kon winnen? Had hij zijn geur zo gretig opgesnoven omdat zij ongeduldig werd als hij met gesloten ogen háár haar, háár huid probeerde te ruiken? Had hij zich door de glimlach van het kind laten betoveren omdat zij hem nauwelijks nog een glimlach schonk?

Misschien, dacht hij, is het zinloos je daarover het hoofd te breken.

Want de jongen zou sterven. 's Nachts wist hij dat met honderd procent zekerheid. Overdag zei zijn verstand hem dat het niet zo hoefde te gaan, dat hij het in elk geval niet kon voorzien. Maar 's nachts, amper uit zijn dromen ontwaakt, sprak niet zijn verstand tegen hem, maar een stem uit zijn onderbewustzijn. En die stem was niet tot zwijgen te brengen.

De jongen zal sterven.

En het is jouw schuld.

Hij begon zachtjes te huilen. Hij huilde elke nacht.

Hij wilde niet dat de mooie blonde vrouw in zijn bed wakker werd. Ze merkte niets van zijn tranen, net zomin als van zijn bonzende hart en zijn gejaagde ademhaling. Haar interesse voor hem was al zo lang geleden verdwenen dat ze, alleen omdat zich in zijn leven een ramp had voltrokken, echt niet meer in staat zou zijn opnieuw belangstelling voor hem op te brengen.

Een paar nachten eerder had hij erover nagedacht hoe het zou zijn als hij gewoon wegging en zijn leven hier achter zich zou laten: het huis, de tuin, zijn vrienden, zijn veelbelovende carrière, de vrouw die zich niet meer voor hem interesseerde, misschien zelfs zijn naam, zijn identiteit. Alles wat bij hem hoorde. Het liefst ook de beelden die hem zo kwelden. Maar wat dat betrof maakte hij zichzelf niets wijs: juist die beelden zou hij niet kwijtraken. Ze zouden hem achtervolgen als een schaduw. Maar misschien dat hij ze beter kon verdragen als hij steeds in beweging bleef en zich nooit meer ergens voor langere tijd zou vestigen.

Je kon je schuld niet ontlopen.

Maar je kon wél proberen je zo snel voort te bewegen dat je hem niet voortdurend in zijn verwrongen tronie hoefde te kijken.

Misschien was dat een goed idee.

Als de jongen stierf, zou hij weggaan.

Deel een

Zondag 6 augustus 2006

Rachel Cunningham zag de man toen ze vanuit de hoofdstraat het doodlopende straatje inliep dat naar de kerk en het nabijgelegen parochiehuis leidde. Hij stond in de schaduw van een boom, met een krant onder zijn arm, en keek een beetje onverschillig om zich heen. Als hij de vorige zondag niet op precies dezelfde plek had gestaan, zou hij Rachel nauwelijks zijn opgevallen. Nu dacht ze: Wat gek! Daar heb je 'm weer!

Ze kon het gedreun van het orgel en het gezang van de gemeente in de kerk horen. Mooi zo, de kerkdienst was nog niet afgelopen. Dan had ze nog tijd genoeg voordat de kindermis begon, die werd geleid door Donald, een aardige, jonge theologiestudent.

Rachel dweept met Don, zoals de kinderen hem noemden. Ze kwam graag een beetje te vroeg om een plaats op de eerste rij te bemachtigen. Don hield zijn dienst in het parochiehuis. Als je helemaal vooraan zat, kreeg je vaker een beurt, had Rachel ontdekt, en dan mocht je meer taken verrichten. Zoals het schoolbord schoonvegen, of helpen met de diaprojector. Vanwege die verliefdheid aasde Rachel op dergelijke voorrechten. Haar vriendin Julia vond overigens dat de achtjarige Rachel veel te jong was voor een volwassen man, en dat ze van de liefde nog helemaal niets wist.

Alsof Julia dat kon beoordelen! dacht Rachel.

Rachel ging elke zondag naar de kindermis, behalve wanneer haar ouders plannen hadden om iets met de kinderen te ondernemen. Volgende week zondag, bijvoorbeeld, was haar tante jarig en dan zouden ze 's morgens in alle vroegte naar Downham Market rijden. Rachel slaakte een zucht. Geen Don. Een saaie, vervelende dag met de hele familie, die constant over dingen praatte waarvoor Rachel geen enkele belangstelling had. Direct daarna zouden ze bijna twee weken op vakantie gaan. In een of ander stom vakantiehuisje op het eiland Jersey.

'Hallo!' zei de vreemde man toen ze langs hem liep. 'Slecht-gehumeurd?'

Rachel kromp ineen. Waren haar sombere gedachten zo duidelijk van haar gezicht af te lezen?

'Nee, hoor,' zei ze. Ze merkte dat ze een kleur kreeg.

De man glimlachte. Hij maakte een sympathieke indruk. 'Het geeft niet. Je moet een vreemde niet meteen vertrouwen. Zeg eens, ga je naar de kerk? Dan ben je namelijk een beetje te laat.'

'Ik ga naar de kindermis,' zei Rachel, 'en die begint pas als de grote kerk uit is.'

'Hm, ja. Dat snap ik. Die dienst wordt toch geleid door... hoe heet hij ook alweer...?'

'Donald.'

'Donald, ja. Een oude bekende van me. We hebben een paar keer samengewerkt... Ik ben priester in Londen.'

Rachel vroeg zich af of het in orde was dat ze hier met een wildvreemde man stond te praten. Haar ouders zeiden altijd dat ze zich niet door vreemden moest laten aanspreken en direct moest doorlopen als zoiets gebeurde. Maar deze man kwam aardig over, zodat van een gevaarlijke situatie geen sprake leek. Wat kon er op een heldere, zonnige dag als deze, met het gezang in de kerk en de wandelaars daar, aan het begin van de straat, nou gebeuren?

‘Eerlijk gezegd,’ zei de man, ‘hoopte ik al iemand van de kinderkerk tegen te komen. Iemand die me kan helpen. Jij maakt een heel pientere indruk. Denk je dat je een geheim kunt bewaren?’

En óf Rachel dat kon! Julia had haar al veel geheimen toevertrouwd, en ze had er nog nooit eentje verklapt.

‘Natuurlijk,’ antwoordde ze.

‘Ik zou het namelijk leuk vinden om mijn oude vriend Donald te verrassen,’ zei de man. ‘Hij heeft er geen idee van dat ik weer in de buurt ben. Ik ben lange tijd in India geweest. Ken je India?’

Rachel wist dat het een heel ver land was en dat de mensen die ervandaan kwamen een donkerder huidskleur hadden dan de Engelsen. Er zaten twee Indiase meisjes in haar klas.

‘Ik ben er nog nooit geweest,’ zei ze.

‘Maar ben je erin geïnteresseerd dia’s van dat land te zien? Van de kinderen in hun dorpen. Hoe ze leven en spelen en waar ze naar school gaan. Zou dat niet spannend zijn?’

‘Ja hoor.’

‘Zie je nou! Ik heb veel dia’s van India. Die zou ik graag tijdens de kindermis willen laten zien. Maar ik heb iemand nodig die me daarbij assisteert.’

Rachel kende dat woord niet. ‘Wat betekent dat?’

‘Nou, iemand die me helpt de dozen met de dia’s naar binnen te brengen en het scherm op te hangen. Denk je dat jij dat zou kunnen?’

Het leek Rachel helemaal een taak voor haar. Ze stelde zich voor hoe verbaasd Don zou zijn als ze met zijn oude vriend aan kwam zetten en samen met hem dia’s van dat verre land liet zien. Julia zou stinkend jaloers zijn!

‘Ja, dat kan ik wel! Waar zijn die dia’s dan?’

‘Wacht even,’ onderbrak de man haar. ‘Die heb ik nog niet bij me. Ik wist immers niet dat ik hier zo’n begaafd, behulpzaam meisje als jij zou tegenkomen. Volgende week zondag?’

De schrik sloeg Rachel om het hart. Uitgerekend komende zondag! De dag die ze bij haar tante in Downham Market zou doorbrengen... En aansluitend de vakantie op Jersey...

‘O, wat verschrikkelijk! Dan ben ik er niet. Mijn ouders...’

‘In dat geval moet ik proberen iemand anders te vinden,’ zei de man.

Dat idee was bijna onverdraaglijk.

Rachel begon te smeken. ‘Zou u alstublieft nog...’ ze rekende snel, ‘nog drie weken kunnen wachten? We gaan namelijk op vakantie. Maar als we terug zijn, doe ik beslist mee! Zeker weten!’

‘Hm,’ zei de man peinzend. ‘Maar dat duurt nog heel lang.’

‘Alstublieft,’ smeekte Rachel opnieuw.

‘Denk je écht dat je het geheim zo lang kunt bewaren?’

‘Jazeker. Ik hou mijn kiezen op elkaar. Erewoord!’

‘Je mag niets tegen Donald zeggen, want die wil ik immers verrassen. En ook niet tegen je moeder en je vader. Denk je dat je dat kunt?’

‘Ik zeg tóch al nooit iets tegen mijn ouders,’ zei Rachel, ‘ze hebben helemaal geen belangstelling voor mij.’

Dat was niet helemaal waar, dat wist ze best. Maar drie jaar geleden, na de geboorte van Sue, het zusje dat Rachel nooit had gewild, was alles anders geworden. Vroeger was zij, Rachel, voor mama en papa het middelpunt van de wereld geweest. Nu draaide alles om die kwelgeest, die voortdurend in de gaten moest worden gehouden.

‘En je beste vriendin? Zul je haar ook niets vertellen?’

‘Nee. Ik zweer het!’

‘Goed, ik geloof je. Luister, we ontmoeten elkaar zondag over drie weken, niet ver van mijn huis. We rijden naar mijn woning, en jij helpt me om de spullen in mijn auto te laden. Woon je in King’s Lynn?’

‘Ja. Hier in Gaywood.’

‘Oké. Dan ken je vast en zeker Chapman’s Close?’

Die kende ze. Een nieuwbouwwijk met lage flats die nog in aanbouw waren. Chapman's Close eindigde in een landweg. Een vrij verlaten buurt. Rachel en Julia fietsten er vaak rond.

‘Ik weet waar het is,’ zei ze.

‘Zondag over drie weken? Om kwart over elf?’

‘Ja. Ik zal er beslist zijn!’

‘Alleen?’

‘Natuurlijk. U kunt écht van me op aan!’

‘Dat weet ik,’ zei hij en glimlachte haar vriendelijk toe. ‘Je bent een grote, verstandige meid.’

Ze nam afscheid van hem en liep verder in de richting van het parochiehuis. Haar hart zwol van trots.

Een grote, verstandige meid.

Nog drie lange weken. Ze kon haast niet wachten.

Maandag 7 augustus

Op maandag 7 augustus verdween Liz Alby's enige kind.

Het was een wolkeloze zomerdag. Zó warm dat je had kunnen denken dat je in Italië of Spanje was, maar in geen geval in Engeland. Hoewel Liz zich altijd ergerde aan de minachtende opmerkingen over het Engelse weer. Zo slecht was het namelijk helemaal niet. De mensen konden zich gewoon niet losmaken van hun stereotiepe ideeën. Het hing in elk geval van het gebied af. Het westen, dat de wolken kreeg die duizenden kilometers boven de Atlantische Oceaan hadden afgelegd, was inderdaad erg vochtig, en ook in Yorkshire en Northumberland regende het vaak. Maar in het zuiden, in Kent, klaagden de boeren 's zomers vaak over droogte. Ook in East Anglia, waar Liz woonde, kon je in juli en augustus behoorlijk zweten. Liz hield van Norfolk, ook al vond ze haar leven niet altijd makkelijk. En al helemaal niet sinds Sarah vierenhalf jaar geleden was geboren.

Het was tragisch om op je achttiende zwanger te worden omdat je zo dom was geweest iemand te vertrouwen die zei dat hij 'op zou passen'. Mike Rapling had kennelijk geen idee gehad wat dat 'oppassen' inhield, want toen Liz voor het eerst met hem vrijde, was het meteen raak geweest. Later was Mike tekeergegaan en had hij beweerd dat hij was beetgenomen. Liz had erop aangedrongen te trouwen, maar hij peinsde er niet

over zich op zo'n jonge leeftijd al aan banden te laten leggen.

Liz had heel veel tranen vergoten. 'En hoe zit het met mijn jonge leeftijd? En mijn banden? Ik zit nu met het kind opgescheept. Mijn leven is verwoest!'

Zoals verwacht, had Mike zich daar niet echt druk om gemaakt. Hij had botweg geweigerd met Liz te trouwen. Toen het meisje was geboren en hij voor haar onderhoud moest betalen, had hij zelfs een vaderschapstest geëist. Daarna had er in elk geval geen twijfel meer over bestaan dat hij de vader was. Hij betaalde met tegenzin, maar wel vrij regelmatig. Na twee of drie korte bezoeken had hij elke belangstelling voor zijn dochter verloren.

Niet dat Liz erg veel belangstelling voor Sarah had, maar er zat niets anders op dan zich om het kind te bekommeren. Ze had gehoopt dat haar moeder, bij wie ze nog in huis woonde, haar zou helpen. Maar Betsy Alby kreeg het op haar zenuwen bij het idee dat er straks een jankende baby in haar piepkleine woningwetwoning in de troosteloze wijk King's Lynn zou liggen, en maakte haar dochter op niet mis te verstane wijze duidelijk dat het niet háár probleem was.

'Het is jouw kind! Door die idiote geilheid van je ben je in deze situatie verzeild geraakt! Denk maar niet dat er iemand klaarstaat om je uit de penarie te helpen. Ik in elk geval niet! Wees verdomme blij dat ik jullie niet alle twee op straat zet!'

Betsy Alby had gefoeterd en gevloekt, en ook later, toen de baby was geboren, had ze geen greintje grootmoederlijk gevoel getoond. Onvermurwbaar bleef ze erbij 'dat ze zich niet met dat rotkind liet opzadelen'. Ze zat de hele dag televisie te kijken en chips te eten. In de namiddag – maar dat werd steeds vroeger – begon ze aan de alcohol. Ze dronk dagelijks een enorme hoeveelheid goedkope sterkedrank. Zelfs als Liz boodschappen ging doen, mocht ze haar dochtertje niet achterlaten en liep ze met een hinderlijk grote bak van een kinderwagen en een huilende baby door de supermarkt. Voor Liz was er

geen twijfel mogelijk: zij moest in haar eentje opdraaien voor de gevolgen van een lichtzinnige, verliefde aprilnacht.

Soms was ze de wanhoop nabij, maar dan vermande ze zich en nam zich plechtig voor haar leven niet te laten verwoesten. Ze was jong en aantrekkelijk. Ergens moest er toch een man zijn die zijn leven met haar wilde delen, ondanks de last die ze meestorste.

Want één ding stond vast: ze wilde niet eeuwig in het donkere krot bij haar moeder zitten. Ook als het stralend weer was, gingen alle rolgordijnen 's morgens vroeg al naar beneden, zodat haar moeder televisie kon kijken en er geen warmte kon binnenkomen. Daar was Betsy, die voortdurend zweette, bang voor, als de duivel voor wijwater. Liz wilde een leuk flatje, het liefst met een klein balkon vol bloemen en planten. Ze hoopte op een aardige man, die af en toe een kleinigheid voor haar meebracht, mooi ondergoed of parfum, en die zich de vader van Sarah zou voelen. Hij moest genoeg geld verdienen, zodat ze niet meer voor een schamel loontje achter de kassa van de drogisterij hoefde te zitten. In het weekend konden ze er met z'n drieën op uit trekken, picknicken en fietstochten maken. Hoe vaak zag ze geen vrolijke gezinnen samen op stap gaan? Terwijl zij altijd in haar eentje met haar jengelende kind rondtrok, steeds op de vlucht voor de schetterende televisie thuis en voor de aanblik van haar veertigjarige moeder, die wel zestig leek en voor Liz het schrikbeeld van een verprutst leven was.

Deze augustusdag beloofde al vroeg in de morgen een heerlijke dag te worden. Sarahs kleuterschool was wegens vakantie gesloten, en daarom had Liz ook vakantie moeten nemen. Ze was van plan de dag op het strand van Hunstanton door te brengen, te zonnen, te zwemmen en een beetje te showen met haar buitengewoon fraaie figuur. Ze hoopte maar dat iemand er zo door werd gefascineerd dat hij het viereuhalfjarige, ontevreden kind aan haar zijde niet echt als een beletsel voor een

relatie zou beschouwen. Ze deed een zwakke poging om een beroep op de behulpzaamheid van haar moeder te doen en Sarah voor deze dag bij haar achter te laten, maar Betsy Alby zei gevoelloos ‘Nee!’, zonder haar blik ook maar één seconde van de televisie af te wenden en de automatische greep in de zak met chips te onderbreken.

Liz en Sarah zaten in de bus, die door elk dorp in de omgeving van King’s Lynn hobbelde. Pas na een dik uur kwamen ze in Hunstanton aan. Maar Liz was zo hoopvol en in zo’n goede stemming dat het haar niets kon schelen. Bij elke kilometer die ze aflegden meende ze de zee beter te kunnen ruiken. Hoewel ze zich dat beslist inbeeldde, want om haar heen rook het alleen maar naar de dieselolie van de bus. Maar ze was zo dol op de zee dat ze in haar neus de geur ervan kon ruiken, ook al was dat in feite nog onmogelijk. En toen de zee zich ineens glinsterend in het zonlicht voor haar ogen uitstreckte, voelde ze plotseling een diepe vreugde. Even was ze zich alleen nog maar bewust van haar jeugd en het feit dat het leven voor haar lag, en vergat ze de jengelende lastpost naast haar.

Maar Sarah maakte daar snel een eind aan. De bus reed de grote parkeerplaats van New Hunstanton op, waar de toegang naar het strand was, met de eettentjes, de souvenirwinkeltjes, de draaimolen en de ijscomannen. Sarah begon meteen te gillen bij het zien van de houten paardjes van de draaimolen, waar je voor een pond een ritje op kon maken.

‘Nee,’ zei Liz, die geen zin had het weinige geld dat ze bezat voor dat soort flauwekul over de balk te smijten. ‘Vergeet het maar! Als ik je één ritje toesta, wil je er nóg een en dan nóg een, en op het laatst ga je tóch huilen. We gaan nu op zoek naar een mooi plekje, voordat het te vol wordt.’

Het was vakantietijd, niet alleen in Engeland maar vrijwel overal in Europa. Zowel mensen uit de omgeving als toeristen stroomden massaal naar het strand. Liz wilde zo snel mogelijk haar spullen op een ruime plek uitstallen, en niet op een klein

stukje strand, ingeklemd tussen twee grote families. Maar Sarah zette haar hakken in het zand. ‘Mama... ik wil... draaimolen,’ snikte ze.

Liz hield in haar ene hand haar tas, die gevuld was met een fles mineraalwater, een paar belegde broodjes en het schepje waarmee Sarah kon scheppen en graven. Met haar andere hand probeerde ze haar hevig tegenstribbelende dochter mee te trekken.

‘Kom op, we gaan een fantastisch kasteel bouwen!’ zei ze, in een poging Sarah te verleiden.

‘Draaimolen!’ schreeuwde Sarah.

Liz had haar het liefst een flinke draai om de oren verkocht, maar er waren te veel mensen om haar heen, en tegenwoordig mocht een psychisch ontredderde moeder zich niet tegen haar kind teweerstellen. ‘Later misschien,’ zei ze. ‘Kom mee, Sarah, wees lief!’

Sarah piekerde er niet over om lief te zijn. Ze schreeuwde en ging wild tekeer. Ze liet zich onder hevig verzet slechts millimeter voor millimeter meetrekken. In een mum van tijd was Liz bezweet; haar goede humeur was verdwenen. Die vervloekte Mike had haar leven écht verwoest. Logisch dat ze geen vent meer vond. Wie haar in een situatie als deze maakte, liep natuurlijk met een enorme boog om haar heen, en dat kon ze niemand kwalijk nemen. De tas viel uit haar hand. Een aardige meneer raapte hem op en gaf hem aan haar terug. Ze had de indruk dat hij haar medelijdend aankeek. Toen viel het zandschepje op de grond. Een oude dame pakte het op en gaf het aan haar terug. Ze stelde vast dat de kinderen van andere mensen veel aardiger waren. In elk geval kon ze nergens een moeder ontdekken die net zo moest knokken als zij. Ineens schoot haar te binnen dat ze destijds aan abortus had gedacht. Ze was niet gelovig, maar ze had wel een ondefinieerbare angst gehad voor een soort wraak van het noodlot als ze het kind in haar buik zou doden. En terwijl ze nu zwetend

over het strand liep en dat kleine monster met zich meetrok, dacht ze plotseling: had ik het tóch maar gedaan! Had ik de moed er maar voor gehad! De gevolgen, hoe negatief ook, hadden niet erger kunnen zijn dan dít!

Op een gegeven moment had Liz een plek gevonden die haar geschikt leek om er de dag door te brengen. Ze spreidde haar handdoek en die van Sarah uit, en begon een zandkasteel te bouwen – in de hoop dat Sarah eindelijk stil zou zijn. Het kind hield inderdaad op met krijsen en bouwde ijverig mee. Liz slaakte een zucht van verlichting. Misschien vergat Sarah de houten paardjes wel. Misschien werd het toch nog een rustige, vredige dag.

Ze trok haar nieuwe bikini aan en wist dat ze er geweldig uitzag. Ze had de bikini in de opruiming gekocht. Toch was hij eigenlijk nog te duur geweest voor haar karige loontje, maar ze had de verleiding niet kunnen weerstaan. Haar moeder mocht hem natuurlijk nooit ontdekken. Anders zou ze gaan schreeuwen dat Liz een hoger bedrag moest gaan bijdragen, nu ze haar geld kennelijk aan luxe spullen kon verspillen. Alsof ze eeuwig in het afgedragen badpak, dat inmiddels vier jaar oud was, kon rondlopen! Als ze een man wilde vinden die haar uit alle ellende zou halen, moest ze eerst iets investeren. Maar het was volstrekt zinloos om dat soort dingen met haar moeder te bespreken.

Sarah bouwde nog steeds met overgave aan haar kasteel. Liz ging op haar handdoek liggen en sloot haar ogen.

Vermoedelijk had ze een hele tijd geslapen, want toen ze recht-op ging zitten en om zich heen keek, merkte ze dat de zon al hoog aan de hemel stond. Het moest rond het middaguur zijn. Op het strand was het nog veel drukker dan 's morgens. Om haar heen krioelde het van de mensen. Velen lagen alleen maar te zonnebaden. Anderen waren aan het badmintonnen, deden een balspel of liepen naar het water. Kinderen schreeuw-

den en lachten. De zee kabbelde rustig voort. In de verte was het vage gebrom van een vliegtuig te horen. Het was een volmaakte dag.

Liz' gezicht brandde. Ze had te lang in de zon liggen bakken zonder zich eerst met zonnebrandolie in te smeren. Gelukkig kon haar huid veel hebben. Ze keerde zich om en zag dat Sarah ook in slaap was gevallen. Blijkbaar hadden het gekrijs en het bouwen van het kasteel haar moe gemaakt, want ze lag opgerold op haar handdoek. Ze ademde diep en regelmatig, haar mond stond een beetje open.

Godzijdank, dacht Liz. Ze vond haar dochter altijd het liefst wanneer ze sliep.

Ze merkte dat ze honger had gekregen en dat ze geen zin had in haar eigen broodjes met flauwe margarine en kaas die altijd naar zeep smaakte. Vlak bij de bushalte was een rijdende snackbar waar je overheerlijke pistoletjes kon kopen die dik met tomaten en mozzarella waren belegd. Liz was dol op die broodjes. Sarah ook. En daarbij een lekkere, ijskoude cola in plaats van het warme mineraalwater uit haar tas... Liz stond op en haalde haar portemonnee tevoorschijn. Even keek ze naar haar slapende kind. Als ze Sarah nu wakker maakte en meenam, zou het kind opnieuw de draaimolen met de paardjes zien en alleen met veel tranen en geschreeuw mee teruggaan naar hun plekje op het strand.

Als ik opschiet, dacht Liz, ben ik zo weer terug, zonder dat ze er iets van merkt. Ze slaapt als een roos...

Er waren zoveel mensen om hen heen. Wat kon er nou gebeuren? Zelfs als Sarah wakker werd en naar het water liep, kon ze toch niet verdrinken onder het oog van zoveel mensen?

Ik ben hooguit tien minuten weg, dacht Liz, en liep weg.

De afstand was groter dan ze had gedacht. Blijkbaar hadden zij en Sarah 's morgens een heel eind over het strand gelopen. Maar het was fijn om zich te bewegen, en het ontging haar blijkbaar niet dat veel mannenblikken haar volgden. Ze had nog

een prachtig figuur, ondanks de geboorte van het kind, en de bikini was gewoon perfect voor haar. Dat had ze meteen gezien toen ze hem in de winkel paste. Niemand die haar zo zag kon vermoeden dat ze een krijsend blok aan haar been had. Ze was gewoon een jonge vrouw van drieëntwintig, aantrekkelijk en begeerlijk. Ze probeerde vrolijk en optimistisch te kijken. Aangezien ze heel veel huilde vanwege Sarah, was ze altijd bang dat ze wallen onder haar ogen en hangende mondhoeken zou krijgen. De mensen mochten absoluut niet aan haar zien dat ze vaak ongelukkig was.

Bij de snackbar had ze pech: voor de toonbank stond een heel handbalteam. De meeste jongens wisten nog niet wat ze wilden bestellen en overlegden luidkeels met elkaar. Een paar van hen flirtten met Liz, waar ze verheugd en met de gevatheid waarom ze bekendstond op reageerde. Wat heerlijk toch om tussen aantrekkelijke, zongebruinde mannen te staan en te merken dat ze zich tot haar aangetrokken voelden. Terwijl ze koortsachtig nadacht over een oplossing van het probleem Sarah, gesteld dat een van de jongens een afspraakje met haar wilde maken, maakte de trainer van het elftal een einde aan het geflirt en spoorde hij zijn ploeg aan weer in beweging te komen. Binnen een paar seconden stond Liz alleen bij de snackbar en kon ze eindelijk haar broodjes en cola kopen.

Toen ze op de terugweg was, zag ze dat er al vijftientig minuten waren verstreken. Verdorie. Als ze terugkwam, was ze meer dan een halfuur weg geweest. Dat was echt niet de bedoeling. Ze hoopte maar dat Sarah niet wakker was geworden en huilend tussen de vreemde mensen rond dwaalde. Ze zag de verwijtende blikken al voor zich. Een goede moeder deed zoiets natuurlijk niet. Die liet haar kind niet zonder toezicht achter om haar eigen wensen te vervullen. Een goede moeder had helemaal geen eigen wensen, maar leefde louter en alleen voor het welzijn van haar kind.

Verdomme, dacht Liz, weten die lui veel!

Nu flaneerde ze niet meer onder de bewonderende blikken van mannen maar rénde ze. De cola klotste in de fles, de broodjes hield ze dicht tegen zich aan. Ze hijgde en kreeg steken in haar zij. Het was inspannend om in het losse zand te lopen. Steeds opnieuw vroeg ze zich af hoe het mogelijk was dat ze de afstand totaal verkeerd had ingeschat!

Daar was haar handdoek. Haar tas. Het schepje. Het kasteel dat Sarah had gebouwd. Sarahs handdoek, lichtblauw met gele vlindertjes.

Maar geen Sarah.

Liz bleef hijgend staan. Even kromp ze ineen van de pijn in haar zij, maar ze rechtte meteen weer haar schouders en keek nerveus om zich heen. Hier had ze toch gelegen, diep in slaap. Zojuist nog.

Niet zojuist. Ongeveer veertig minuten geleden.

Veertig minuten!

Natuurlijk kon ze niet ver weg zijn. Eenmaal wakker, was ze bang geworden omdat mama er niet was, en nu liep ze rond op het strand. Was het maar niet zo druk! Het wemelde van de mensen. Het leken er met de minuut meer te worden. Hoe moest ze zo'n klein kind tussen de vele benen ontdekken?

Ze legde de broodjes en de fles op haar badhanddoek en hield de portemonnee in haar hand. Ze had geen greintje honger meer. Integendeel, ze was misselijk en zou geen hap door haar keel kunnen krijgen.

Waar was die kleine, verdomme?

Angstig wendde ze zich tot een vrouw die vlak naast haar lag. Ze was dik en had vier kinderen om haar heen, die herrie maakten.

‘Neem me niet kwalijk, hebt u misschien mijn dochter gezien? Zo groot ongeveer.’ Ze gaf met haar hand Sarahs lengte aan. ‘Donker haar, donkere ogen... Ze draagt een blauwe, korte broek en een gestreept T-shirt...’

‘Het kind dat hier heeft liggen slapen?’ vroeg de dikke vrouw.

‘Ja. Inderdaad. Ze sliep als een os, en ik... ik ben gauw wat te eten gaan halen. Maar nu kom ik terug en...’

Het was duidelijk dat de dikke vrouw haar gedrag afkeurde. ‘Hebt u die kleine meid alleen gelaten en bent helemaal naar de snackbar gelopen?’

‘Ik was snel weer terug,’ loog Liz. Veertig minuten, spookte het door haar hoofd.

‘Ik heb haar voor het laatst gezien toen ze daar lag te slapen. Daarna heb ik niet meer op haar gelet, omdat mijn Denis niet lekker werd. Te veel zon.’

Denis zat op zijn hurken in het zand. Hij zag er inderdaad bleek en tamelijk beroerd uit. Maar hij wás er tenminste!

‘Ze kan niet ver weg zijn,’ zei Liz, om zichzelf moed in te spreken.

De dikkerd wendde zich tot een kennis, die een handdoek verder lag. ‘Heb jij het kleine, donkerharige meisje gezien dat hier sliep? De moeder is naar de snackbar geweest, en nu is het kind verdwenen!’

Natuurlijk moest de kennis ook uitdrukking geven aan haar verontwaardiging over het wangedrag van Liz. ‘Helemaal naar de snackbar? Zo lang zou ik mijn kind nooit alleen laten!’

Stom wijf, dacht Liz uit de grond van haar hart.

In feite was er gewoon niemand die op Sarah had gelet. De dikke niet, haar kennis niet, en ook niemand van de andere mensen die Liz in groeiende paniek en wanhoop had aangesproken. Ze liep in steeds grotere cirkels, en het werd steeds onwaarschijnlijker dat ze op iemand zou stuiten die iets over de verblijfplaats van het kleine meisje wist te zeggen. Ze liep naar het water, maar ook daar was geen spoor van Sarah te bekennen.

Ze kon niet verdronken zijn. Geen kind verdronk voor het oog van zoveel mensen.

Of wél?

Ze kreeg weer een beetje hoop toen ze op het idee kwam dat

Sarah misschien in haar eentje naar de draaimolen met de paardjes was gelopen. Per slot van rekening was ze daar verruikt van geweest. Dus liep Liz nogmaals in de richting van de bushalte. Ze zag een paar kinderen bij de draaimolen, maar Sarah was er niet bij. Ze vroeg het aan de eigenaar van de draaimolen. ‘Ze valt op. Ze heeft lang, zwart haar en superdonkere ogen. Ze draagt een blauwe, korte broek en een gestreept T-shirt.’

De man dacht lang na. ‘Nee,’ zei hij ten slotte, ‘nee, zo’n kind is hier niet geweest vandaag. Dat weet ik zogoed als zeker.’

Liz liep terug. Intussen begon ze te huilen. Ze was in een nachtmerrie beland. Ze had zich volstrekt onverantwoordelijk gedragen, en nu werd ze daar op een wel heel bittere manier voor gestraft. Voor alles: voor haar gedachten aan abortus, voor haar tranen van woede toen Sarah na de geboorte in haar armen werd gelegd, voor de vele keren dat ze gewenst had dat het kind niet bestond, voor alle gekijf en gevloek. Voor haar gebrek aan moederlijke gevoelens.

Toen Liz weer terugkwam op haar plek op het strand was Sarah er nog steeds niet. De aanblik van haar kleine handdoek deed Liz plotseling zoveel pijn dat de tranen, die ze zojuist met veel moeite had teruggedrongen, opnieuw tevoorschijn kwamen. Naast de handdoek lagen de colafles en de papieren zak met de onzalige pistoletjes. Wat waren die dingen onbelangrijk! En toch had Liz er iets langer dan een uur geleden zo’n onbedwingbare trek in gehad dat ze zich zelfs niet meer druk had gemaakt om de veiligheid van haar kind.

De dikke vrouw, die op haar post bleef, keek haar vol medeleven aan. ‘Geen spoor?’ vroeg ze.

‘Nee,’ zei Liz huilend, ‘geen spoor.’

‘Waarom heb je me niet meteen aangesproken? Dan had ik op het meisje kunnen letten terwijl jij eten haalde!’

Ja, waarom had ze dat niet gedaan? Liz kon het zelf niet begrijpen. Wat was er simpeler dan aan een andere moeder te

vragen of ze een oogje in het zeil wilde houden terwijl het kind sliep!

‘Ik weet het niet,’ mompelde ze, ‘ik weet het niet...’

‘Je moet de politie waarschuwen,’ zei de kennis van de dikkerd. Ze maakte de indruk dat ze écht onthutst was, maar het was ook duidelijk dat ze dit dagje aan het strand onverwacht spannend vond. ‘En de strandwacht. Misschien...’ Blijkbaar durfde ze de zin niet uit te spreken.

Liz keek haar boos aan. ‘Hoe kan een kind hier nou verdrinken? Er zijn minstens honderd mensen in zee! Een huilend kind dat in het water ligt zou iemand toch wel opvallen?’

De dikke vrouw legde haar hand op Liz’ arm. Haar medelijden leek heel oprecht. ‘Ga maar naar de strandwacht. Daar zullen ze wel weten wat er verder moet gebeuren. Misschien kunnen ze je dochttertje omroepen. Het is heus niet de eerste keer dat een kind zijn ouders kwijtraakt in deze drukte. Hou de moed erin!’

Bij het horen van die vriendelijke woorden verloor Liz eindelijk haar zelfbeheersing. Ze barstte in huilen uit. Toen plofte ze neer in het zand en boog zich voorover. Ze kon geen woord meer uitbrengen. Eventjes had ze totaal geen energie meer.

De dikke vrouw zuchtte, boog zich naar haar toe en pakte haar hand. ‘Kom, ik loop met je mee. Elli kan op mijn kinderen passen. Je bent aan het eind van je Latijn, maar je moet de moed niet opgeven!’

Liz liet zich willoos meentrekken.

Ze had het onverklaarbare gevoel dat ze Sarah nooit meer zou zien.

Woensdag 16 augustus

Toen hij tegen haar zei dat ze de volgende dag de reis met hun zeilschip zouden voortzetten en met eb zouden vertrekken, wist ze niet of ze blij of verdrietig moest zijn. De Hebriden, een groep van vijfhonderd eilanden die tot Groot-Brittannië behoorden en ten westen van Schotland lagen, was geen plek waar ze wekenlang had willen verblijven. Ze had last van het klimaat en ze miste de kleuren van de zomer. Zelfs in de maand augustus was het hier, op het eiland Skye, vrij fris en winderig. Het regende vaak, en dan versmolten zee en hemel tot één loodgrijs geheel. Als het stormde, spatte het schuim hoog op tegen de havenmuur van Portree en liet een koud spoor op de lippen achter. Ergens in de wereld was het zomer en daar was de maand augustus behaaglijk, met rijpe vruchten, warme nachten, vallende sterren en late rozen. Ze moest steeds denken aan het gevoel van warm gras onder haar blote voeten. Soms verlangde ze daar zó naar dat ze er tranen van in haar ogen kreeg.

Hun reis voortzetten betekende dat ze op een gegeven moment in warmere streken zouden komen. Ze wilden naar de Canarische Eilanden, daar proviand inslaan en daarna de Atlantische Oceaan oversteken. Nathan was van plan de winter in het Caribisch gebied door te brengen. En hij drong aan op vertrek, omdat hij daar vóór het begin van het orkaanseizoen

wilde arriveren. Maar zij was bang om Europa te verlaten. Ze rilde bij het vooruitzicht wekenlang op de Atlantische Oceaan rond te drijven. Het Caribisch gebied leek een vreemde, verre wereld, die haar een ondefinieerbare angst inboezemde. Ze had het liefst op de Kanaaleilanden overwinterd, op Jersey of Guernsey, maar Nathan had gezegd dat de winters daar wel zacht waren, maar ook heel nat. Een schip was niet de meest comfortabele plek als het dagenlang regende en de mist zo dicht was dat je niet van het ene eind van het schip tot aan het andere eind kon kijken.

Ze hadden een kleine week op Skye doorgebracht. En ze begon net een beetje aan het eiland te wennen, ondanks het slechte weer. Dát maakte haar triest bij de gedachte aan het vertrek. Wat haar betrof, leed dit hele project – met een zeilschip een wereldreis maken – onder haar behoefte aan een veilig thuis, een vast patroon in haar leven. Zij verlangde ernaar om elke dag in dezelfde supermarkt boodschappen te doen, de bekende paden te bewandelen, gezellig met steeds dezelfde vrienden en bekenden om te gaan. Ze wilde 's morgens haar broodjes halen bij een bakker die vroeg of het beter ging met haar verkoudheid, en ze wilde naar een kapper tegen wie ze alleen maar hoefde te zeggen: 'Zoals altijd, alsjeblieft.' Regelmaat was belangrijk voor haar. Hóé belangrijk, wist ze pas sinds ze geen regelmaat meer had.

Dat ze niet de hele dag op de *Dandelion* kon doorbrengen, hun schip dat in de baai van Portree voor anker lag, was in de afgelopen zes dagen duidelijk geworden. Eigenlijk hadden zij en Nathan afgesproken dat ze beiden zouden proberen een baantje op het eiland te vinden, want ze waren zogoed als blut. Alles wat ze bezaten had Nathan gebruikt om het schip te kopen. Maar om de een of andere reden leek Nathan niet overtuigd te zijn van de dringende noodzaak om geld te verdienen.

'Skye inspireert me enorm,' had hij gezegd, 'en daar moet ik van profiteren!'

Het weer, had hij gezegd, was precies wat hij zocht. Wind uit het noordwesten, windkracht vier of vijf. Wolken die boven de bergen van het eiland langs de hemel joegen. Regen die op het oliepak kletterde dat hij droeg. Elke dag had hij haar met de sloep naar de wal geroeid. Daarna was hij naar het schip teruggegaan en om het halve eiland heen gevaren, op weg naar zijn lievelingsbaai bij Loch Harport. Wat hij daar urenlang deed, wist ze niet. Toen het een keer niet regende, had hij de Black Cuillins beklommen. Tenminste, dat had hij gezegd. Meer had hij, zoals gewoonlijk, niet over zichzelf losgelaten.

Als ze laat in de middag met de bus naar Portree terugkeerde, vroeg ze zich soms af of ze hem nog zou aantreffen. Of dat hij er voorgoed vandoor was gegaan met zijn zeilschip, zonder haar. Ze wist nooit precies of dat idee haar bang maakte, of dat iets in haar bijna wénste dat het zou gebeuren.

Ze had werk gevonden in het vakantiehuis van een Engelse familie in Dunvegan. Dat was een heel eind bij Portree, de hoofdstad van het eiland, vandaan. Maar met de bus was het goed bereikbaar. De Engelse familie had een briefje opgehangen in de supermarkt aan de haven. Wegens ziekte van hun werkster zochten ze voor de vakantieperiode een hulp voor huis en tuin. Ze had meteen contact met hen opgenomen. Nathan was ertegen geweest, want hij vond dat het werk van schoonmaakster toch echt beneden haar niveau was, maar omdat hij niets beters kon bedenken om aan geld te komen, had hij er uiteindelijk in toegestemd.

Het huis stond iets buiten Dunvegan. Het had een prachtig uitzicht op de baai. Het was ruim en knus, en ze voelde zich er prettig. Aardige mensen, met wie je gezellig kon praten, gemakkelijk werk, ook in de reusachtige tuin, die ze mooi vond. Het was meestal slecht weer. De eilandbewoners benadrukten dat het deze zomer wel erg vaak regende op hun eiland. Ze had al die tijd niet goed kunnen begrijpen waarom de Engel-

sen hun vakantie in dit deel van de wereld doorbrachten, maar ze had meteen gemerkt dat het voor háár belangrijk was om vaste grond onder de voeten te hebben, een ommuurde tuin, een open haard, orde en regelmaat. Ze was graag bezig in het huis. Ze stofte de vensterbanken af, schrobde de vloertegels in de keuken tot ze glansden en zette verse bloemen in een vaas op de grote, houten tafel in de zitkamer. Tussen de regenbuien door plantte ze klimop aan de zuidkant van het huis en maai-de het gras achter in de tuin. Het ging goed met haar, beter dan voorheen.

Tot ze aan het eind van de middag naar de boot terugkeerde. Het was het schip, het waren niet de Hebriden of de Kanaaleilanden. Het zou ook niet beter worden in de Zuidzee, op witte zandstranden onder palmbomen. Ze was niet voor het nomadenleven geboren. Ze had een hekel aan havens. Ze had een hekel aan een deinend dek onder haar voeten. Ze had een hekel aan het eeuwige vocht, het ruimtegebrek, dat krappe gedoe. Ze vond het vreselijk om geen thuis te hebben.

Morgen zouden ze uitvaren.